

3 Hours

Total Marks-100

NB:

1. All questions are compulsory
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. Each questions carry 20 marks.
प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण आहेत.

Q.1

Define Foreign Policy and discuss various factors that influence making of foreign policy in India

परराष्ट्र धोरण म्हणजे काय ? भारतातील परराष्ट्र धोरणावर प्रभाव टाकणाऱ्या विविध घटकांवर चर्चा करा.

OR/ किंवा

Discuss in detail factors responsible for changing nature of Diplomacy in the modern world
आधुनिक जगात राजनयाचे स्वरूप बदलण्यास जबाबदार असलेल्या घटकांची सविस्तर चर्चा करा

Q.2

Trace the major areas of cooperation in India-Russia relationship

भारत-रशिया संबंधांमधील सहकार्याच्या प्रमुख क्षेत्रांचा मागोवा घ्या.

OR/ किंवा

Examine the problems and prospects in India-US relationship

भारत-अमेरिका संबंधातील समस्या आणि संधींचे परीक्षण करा

Q.3

Critically analyze the role of SAARC in achieving regional cooperation

प्रादेशिक सहकार्य साध्य करण्यासाठी सार्कच्या भूमिकेचे चिकित्सक विश्लेषण करा

OR/ किंवा

Comment on India-Pakistan relationship with emerging issues of cooperation and conflicts in it.

भारत-पाकिस्तान संबंधातील सहकार्य प्रस्थापनेच्या आणि संघर्षाच्या मुद्द्यांवर भाष्य करा.

Q.4

Examine the contribution of India in the functioning of United Nations

संयुक्त राष्ट्रसंघातील भारताच्या योगदानाचे परीक्षण करा

OR/ किंवा

Bring out in detail contribution of ASEAN in the development of the region.

प्रादेशिक विकासातील आसियानचे योगदान तपशीलवार सांगा.

Q.5

Write short notes on any two of the following

- a. Functions of Diplomacy
राजनयाची कार्ये
- b. Emerging areas of conflict in India-Bangladesh relationship
भारत बांगलादेश संबंधातील संघर्षाचे उभरते मुद्दे
- c. Major issues in India-China relations
भारत-चीन संबंधातील प्रमुख समस्या
- d. India's Act East Policy
भारताचे पूर्व कृती धोरण

मराठीत रुपांतर

वेळ- ३ तास

एकुण गुण- १००

- सूचना- १) सवव प्रश्न सोडववणे आवश्यक आहे.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्रश्न १.अ) महादेव गोविंद रानडे यांचे राज्य विषयक विचार स्पष्ट करा. 20
किंवा
ब) महात्मा गांधींच्या ग्राम स्वराज्य विषयक विचारांचे विश्लेषण करा.
- प्रश्न २.अ) रवींद्रनाथ टागोरांनी पाश्चिमात्य राष्ट्रवादावर केलेली टीका स्पष्ट करा. 20
किंवा
ब) वि. दा. सावरकरांनी मांडलेल्या हिंदुत्वाची संकल्पना विशद करा.
- प्रश्न ३.अ) गोपाळ गणेश आगरकर यांच्या सुधारणावादी विचारांबद्दल थोडक्यात लिहा. 20
किंवा
ब) जातीव्यवस्था आणि भारतीय समाज यासंबंधी डॉक्टर भीमराव रामजी आंबेडकरांचे विचार सांगा.
- प्रश्न ४.अ) राष्ट्र उभारणीच्या प्रक्रियेतील जवाहरलाल नेहरूंच्या योगदानाची चर्चा करा. 20
किंवा
ब) राम मनोहर लोहियांनी मांडलेल्या समाजवादाच्या संकल्पनेची ठळक वैशिष्ट्ये काय आहेत ?
- प्रश्न ५. खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा. 20
अ) अहिंसा
ब) टागोर यांचा अध्यात्मिक मानवतावाद.
क) सामाजिक बदलासंबंधीचे डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकरांचे विचार.
ड) लोकशाही समाजवाद.

Paper / Subject Code: 86552 / Political: Indian Political Thought

Time:3 Hours

Total Marks:100

- N.B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal Marks.**

- Q-1.a) Explain Mahadev Govind Ranade's ideas about state. 20
OR
b) Analyze Mahatma Gandhi's ideas on 'Gram Swaraj'.
- Q- 2.a) Explain Ravindranath Tagore's critique of Western nationalism. 20
OR
b) Explain V.D Savarkar's concept of Hindutva.
- Q-3 a) Write a note on reformist ideas of Gopal Ganesh Agarkar. 20
OR
b) Explain Dr. B.R. Ambedkar's thoughts on the Indian society and caste system.
- Q-4 a) Discuss the contribution of Jawaharlal Nehru in the process of National building. 20
OR
b) What are the basic features of socialism as elaborated by Ram Manohar Lohia.
- Q.-5 Write notes on **any two** of the following. 20
- Non- violence.
 - Spiritual Humanism by Tagore.
 - Dr. Babasaheb Ambedkar's views on social transformation.
 - Democratic Socialism.

[मराठी रुपांतर]

[वेळ : 2½ तास]

[८०:गुण]

सूचना- १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य

२) प्रत्येक प्रश्नांना २० गुण आहेत

१. अ) महाराष्ट्रातील सहकारी संस्थांचे राजकारण यावर सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

१. ब) महाराष्ट्रातील उद्योग आणि राजकारण यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.

२. अ) शिवसेना पक्षाची निर्मिती आणि सध्यकालीन आव्हानांचे मूल्यमापन करा.

किंवा

२. ब) महाराष्ट्रातील भारतीय जनता पक्षाविषयी माहिती लिहा.

३. अ) महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांच्या आंदोलनातील शेतकरी संघटनेच्या भूमिकेची चर्चा करा.

किंवा

३. ब) महाराष्ट्रातील आदिवासींचे प्रश्न विशद करा.

४. अ) महाराष्ट्रातील माहितीच्या अधिकाराबाबत सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

४. ब) पर्यावरण जागृतीसाठी महाराष्ट्रातील कोणत्याही नागरी समाज संस्थेच्या योगदानाची चर्चा करा.

[Time:2½ Hours]

[Marks: 80]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B.: 1) Attempt all questions.

2) Each question carries 20 marks.

1. a) Discuss in detail the politics of co-operative societies in Maharashtra.

OR

1. b) Explain the relationship between industry and politics in Maharashtra.

2. a) Evaluate the origin and present challenges of Shivsena party..

OR

2. b) Write down information about the Bharatiya Janata Party in Maharashtra.

3. a) Discuss the role of farmer unions in the farmers' agitation in Maharashtra.

OR

3. b) Elaborate the issues of tribals in Maharashtra.

4. a) Discuss in detail the Right to Information in Maharashtra.

OR

4. b) Discuss the contribution of any civil society organization in Maharashtra towards environmental awareness.